

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1142/2015
24.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јанка Лазаревића, председника већа, Бате Цветковића, Горана Чавлине, Драгана Аћимовића и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Иваном Тркуљом Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Н.М., због кривичног дела силовање у покушају из члана 178. став 1. у вези члана 30. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Н.М., адвоката В.Ђ., поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Сремској Митровици К 106/14 од 05.05.2015. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 734/15 од 30.09.2015. године, у седници већа одржаној 24.12.2015. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Н.М., адвоката В.Ђ., па се **УКИДАЈУ** пресуде Вишег суда у Сремској Митровици К 106/14 од 05.05.2015. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 734/15 од 30.09.2015. године и предмет враћа Вишем суду у Сремској Митровици на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици К 106/14 од 05.05.2015. године окривљени Н.М. је оглашен кривим да је извршио кривично дело силовање у покушају из члана 178. став 1. у вези члана 30. КЗ, за које је осуђен на казну затвора у трајању од три године. Истом пресудом окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка исплати износ од 83.800,00 динара, као и да на име трошкова судског паушала исплати износ од 10.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 734/15 од 30.09.2015. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Сремској Митровици, браниоца окривљеног Н.М. и окривљеног Н.М., изјављене против пресуде Вишег суда у Сремској Митровици К 106/14 од 05.05.2015. године, а наведена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости је благовремено поднео бранилац окривљеног Н.М., адвокат В.Ђ., у смислу члана

485. став 1. тачка 1) и став 4. ЗКП, а због повреде закона из 438. став 1. тачка 4) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане песуде и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду уз наредбу да се нови поступак против окривљеног одржи пред потпуно измењеним већем.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет и након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда основано се у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да је у побијаној првостепеној пресуди, која је у потпуности потврђена другостепеном пресудом, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП у вези члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, тиме што је у вођењу првостепеног поступка и доношењу мериторне одлуке о оптужби учествовао, као председник већа, судија Никола Радановић, који је у истом предмету учествовао, као члан ванпретресног већа, у одлучивању по приговору на оптужницу.

Одредбама члана 37. став 1. ЗКП, предвиђене су ситуације у којима се судија мора обавезно изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету и ове одредбе имају за циљ да из поступка удаље судију јер је због неке његове повезаности, са странкама или предметом, у сумњи његова објективност у поступању. Наведеном одредбом је тако успостављена апсолутна законска претпоставка необјективности судије који је учествовао у некој од прописаних правних ситуација и односа, предвиђених ставом 1. тач.1) до 4) наведеног члана.

У смислу напред цитираног члана, битна повреда одредаба кривичног поступка учињена у првостепеном поступку постоји, ако је у одређеном кривичном предмету у доношењу мериторне одлуке по оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком, учествовао судија који је морао бити изузет од вршења судијске дужности, између осталог, из разлога што је у истом предмету одлучивао о потврђивању оптужнице.

Учествовање у суђењу судије који је морао бити изузет (искључен) од вршења судијске дужности у тој фази поступка, из разлога што је у истом предмету предузимао одређене радње током претходног поступка и припреме суђења, према пракси Европског суда за људска права, представља и повреду одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којом је прописано да свако током одлучивања о кривичној оптужби против њега има право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом, формираним на основу закона, под условом да се ради о радњама и одлукама којима се може утицати на вођење и исход поступка и који стога објективно могу довести у сумњу непристрасност и независност суда.

У конкретном случају, током првостепеног поступка и у доношењу првостепене пресуде којом је окривљени оглашен кривим учествовао је, као председник већа, судија Никола Радановић. Из списка предмета утврђује се да је исти судија, као члан ванрасправног већа првостепеног суда учествовао у одлучивању о приговору браниоца окривљеног, изјављеном против оптужнице Вишег јавног тужиоца у Сремској Митровици Кт 118/10 од 22.11.2012. године, те је учествовао у доношењу решења Вишег суда у Сремској Митровици Кв – 758/12 од 20.12.2012. године, којим је наведени приговор браниоца окривљеног одбијен као неоснован, чиме је оптужница, сагласно одредбама члана 282. тада важећег ЗКП („Службени гласник РС“ бр.58/04... 76/10), ступила на правну снагу.

Веће које је одлучивало о приговору против оптужнице, сагласно овлашћењима у тада важећем процесном закону (члан 277. у вези члана 274. став 1. тачка 3) ЗКП), оценило је да су чињенице и докази на којима се заснива оптужница у конкретном случају, по свом квалитету и значају подобни за закључак да је окривљени основано сумњив да је извршио кривично дело које му је оптужницом стављено на терет и следствено томе, да су испуњени законски услови да се окривљени изведе пред суд.

На у битном идентичан начин, одредбе члана 338. став 1. тачка 3) и став 2. сада важећег ЗКП („Службени гласник РС“ број 72/11 ...55/2014), које се примењују од 01.10.2013. године, садрже овлашћење за ванпретресно веће, да у поступку испитивања оптужнице цени да ли има довољно доказа за „оправдану сумњу“ да је окривљени учинио дело које је предмет оптужбе, са истом последицом те оцене, као у раније важећем процесном закону, извођења окривљеног пред суд ако веће нађе да за то у чињеницама и доказима у оптужном акту постоји довољно основа или у случају супротног закључка, доношења одлуке о обустављању поступка.

Из наведеног, по оцени Врховног касационог суда, произилази да учешће судије Николе Радановића у већу које је одлучивало о приговору на оптужницу, којом приликом је са другим члановима већа разматрао у истрази прикупљене податке и доказе, заузимао ставове и размењивао их са другим члановима већа и изјашњавао се у погледу довољности тих доказа за потребан степен сумње о делу окривљеног, односно одлучивао у тој фази о даљој судбини поступка, представља поступање у кривичном предмету и доношење процесне одлуке која је од битног утицаја на положај окривљеног, а које одлучивање је по начину доношења одлуке, садржини и последицама у бити идентично поступању и одлучивању у већу које одлучује о потврђивању оптужнице.

Ово је дакле представљало разлог за обавезно изузеће судије у смислу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, у време када је поступак водило и пресуду донело првостепено веће Вишег суда у Сремској Митровици, којом је и одлучило о оптужби према окривљеном Н.М., а у чијем раду је као председник већа учествовао судија, противно наведеној одредби ЗКП.

Налазећи, из изнетих разлога, да је учествовањем, као председника већа, судије Николе Радановића у доношењу мериторне одлуке о оптужби, односно у доношењу првостепене пресуде, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, те имајући у виду да је првостепена

пресуда у потпуности потврђена другостепеном пресудом, Врховни касациони суд је побијане пресуде укинуо и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Ивана Тркуља Веселиновић,с.р.**

**Председник већа-судија
Јанко Лазаревић,с.р.**